

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1935 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa övningslärarinnor vid kommunala flickskolor.

I en till riksdagen avlåten, den 22 februari 1935 dagtecknad proposition nr 154, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen förorddat, utfärda föreskrifter angående delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa övningslärarinnor vid kommunala flickskolor.

Inrättandet av kommunala flickskolor grundar sig på beslut av 1928 års riksdag (riksd. skr. nr 356). Bestämmelser angående avlöning åt lärare vid kommunal flickskola samt statsbidrag till sådan skola finnas meddelade i kungörelse den 22 juni 1928 (nr 229). Enligt § 15 i denna kungörelse må skolområde kunna genom särskild reglering bereda fastare ställning i rättsligt och ekonomiskt hänseende åt sådan lärare i övningsämne, som har en undervisning av minst 20 undervisningstimmar i veckan. Därest sådan reglering avser även beredande av pensionsrätt i statens pensionsanstalt, skola bestämmelser i sådant hänseende stadfästas på sätt i reglementet för pensionsanstalten närmare föreskrives.

Den första kommunala flickskolan trädde i verksamhet den 1 juli 1929. Under läsåret 1934/1935 finnas i verksamhet sammanlagt 19 sådana skolor. Av de vid skolorna anställda övningslärarinnorna hava de flesta tidigare tjänstgjort såsom övningslärarinnor vid statsunderstödda enskilda högre flickskolor, som därefter ombildats till kommunala flickskolor. I egenskap av befattningshavare vid statsunderstödd enskild läroanstalt ägde dylik lärarinna före övergången till kommunal flickskola, enligt kungörelsen den 23 december 1910 (nr 145) angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt, för den händelse hon meddelade undervisning antingen sammanlagt minst 4 veckotimmar i gymnastik eller sammanlagt minst 6 veckotimmar i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi,

kvinnligt handarbete, träslöjd och andra liknande slöjdarter eller ock sammanlagt minst 10 veckotimmar, oberoende av undervisningsämnen.

I särskilda till Kungl. Maj:t ställda skrifter hava *Sveriges flick- och samskolors lärarinneförbund* och *centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen* framhållit, att ett avsevärt antal övningslärarinnor, som tidigare varit delägare i lärarinnornas pensionsanstalt men i samband med övergången till kommunal flickskola måst utträda ur sistnämnda pensionsanstalt, sedermera — i regel till följd av att de i fråga om undervisningsskyldighetens omfattning icke uppfyllde villkoren för delaktighet i statens pensionsanstalt — icke erhållit pensionsrätt i anstalten. Föreningarna hava gjort framställning i syfte att möjlighet måtte beredas dylika övningslärarinnor att, räknat från tidpunkten för övergången till den kommunala flickskolan, bibehållas vid delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt, intill dess inträde kunde komma att vinnas i statens pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt har i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit att lärarinnor, som tidigare ägt delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt men måst utträda ur denna anstalt vid övergången till kommunal flickskola, skulle återvinna delaktighet i anstalten med enahanda pensionsvillkor, som gällt närmast före övergången. Den fortsatta delaktigheten i lärarinnornas pensionsanstalt för ifrågasvarande personal borde göras obligatorisk och beräknas från och med den tidpunkt, då övergången från enskild till kommunal flickskola ägde rum, vilket skulle innebära obligatorisk avgiftsplikt för såväl lärarinnorna som vederbörande kommuner och staten. Till förenämnda kungörelse den 23 december 1910 (nr 145) angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter skulle fogas av statens pensionsanstalt föreslagna, i propositionen intagna övergångsbestämmelser i ämnet.

Statskontoret har ansett, att det ifrågasatta medgivandet till återinträde i lärarinnornas pensionsanstalt borde begränsas att avse övningslärarinna, som på grund av undervisningsskyldighetens begränsade omfattning icke kunde erhålla delaktighet i statens pensionsanstalt. Beträffande övriga lärarinnor syntes det böra ankomma på vederbörande skolområde att genom tjänstereglering bereda lärarinnorna möjlighet till pensionsrätt i sistnämnda pensionsanstalt.

Föredragande *departementschefen* har biträtt vad myndigheterna sålunda föreslagit.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har övergången från enskild till kommunal flickskola för åtskilliga av ifrågasvarande övningslärarinnor medfört en försämring i pensionshänseende. Det förslag till avhjälpan av olägenheterna härutinnan, som genom den förevarande

propositionen framlagts, har synts utskottet lämpligt, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 22 mars 1935.

På bankoutskottets vägnar:

EDVIN LEFFLER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg*, Ernfors, Johansson i Friggeråker, Hansén*, Ström i Lidköping, Ehrnberg, Berling och Johanson i Faleberg*;

från andra kammaren: herrar Bäcklund, Laurén, Lovén*, Paulsen, Johansson i Solletteå*, Svedman, Hammarlund* och Hilding.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

